

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่हनงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2554 โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน 1 คน เจ้าหน้าที่การเงิน บัญชี 2 คน เจ้าหน้าที่พัสดุ 2 คน และครูผู้สอน 2 คน รวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสรุปประเด็นคำตอบ และนำแต่ละประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ มาเสนอผลการวิเคราะห์เป็นแบบบรรยายตามประเด็นที่ศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่हनงานหลวง นั้น ในด้านการระบุความเสี่ยงด้านการเงิน ผลการศึกษา พบว่า ความเสี่ยงด้านการเงินอันดับแรก คือ การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งให้โรงเรียนรีบดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อสนองนโยบายใหม่ ๆ การจัดงานเลี้ยงตามโอกาสสำคัญทั้งในโรงเรียนและนอกสถานที่ การก่อสร้างอาคารสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ส่วนความเสี่ยงด้านการเงินอันดับที่ 2 คือ การจัดทำเอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงินโดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติ ได้แก่ การจัดทำเอกสารการเงินไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน การเบิกเงินผิดประเภทรายจ่าย การเบิกจ่ายเงินไม่ตรงตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด การอนุมัติให้ดำเนินการในเรื่องที่ไม่มีระเบียบรองรับ การแก้ไขสาระสำคัญใช้วิธีการลบบด้วยน้ำยาลบคำผิดแล้วเขียนทับ และความเสี่ยงด้านการเงินอันดับที่ 3 คือ การจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ได้แก่ จัดซื้อพัสดุที่มีคุณภาพต่ำกว่าข้อกำหนด จัดจ้างในราคาแพง จัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องครบถ้วน จ่ายภาษีอากรล่าช้า เบิกจ่ายพัสดุเกินจำเป็น จัดซื้อไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ขออนุมัติหลังจากดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว สำหรับข้อเสนอแนะ บุคลากรทุกคนควรได้รับรู้ปัญหา รวมถึงผลกระทบที่โรงเรียนอาจได้รับ และร่วมมือกันหาแนวทางแก้ไขในความเสี่ยงดังกล่าว

ส่วนด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน สาเหตุของความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดจากปัจจัยภายใน พบว่า เกิดจากบุคลากรภายในโรงเรียนขาดประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจใน

ระเบียบและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการการเงิน บัญชี พัสดุ ขาดความละเอียดรอบคอบ หัวหน้าฝ่ายงานขาดความเข้าใจในการตรวจสอบเรื่องอนุมัติ การเบิกจ่ายเงินผิดประเภทรายจ่าย อีกทั้งปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นภายในโรงเรียน ทำให้บุคลากรที่รับผิดชอบในส่วนงานการเงินมีเวลาในการพัฒนางานตรงนี้น้อย สำหรับสาเหตุของความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดจากปัจจัยภายนอก พบว่าเกิดจากการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้โรงเรียนรีบดำเนินการกิจกรรมเร่งด่วน การที่ชุมชนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น การเพิ่มขึ้นของราคาวัสดุอุปกรณ์ซึ่งต้องจ่ายเงินมากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงของระเบียบปฏิบัติที่ว่าด้วยการเงิน บัญชี พัสดุ และผลกระทบของความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดขึ้น พบว่า ก่อให้เกิดการสูญเสียงบประมาณ เกิดความล่าช้า สูญเสียเวลา เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน อีกทั้งในการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ มีผลทำให้โครงการอื่นต้องลดกิจกรรมลงและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ในส่วนของพัสดุ มีการสูญเสียพัสดุมากเกินจำเป็น สำหรับข้อเสนอแนะ ควรช่วยกันสรรหาทางงบประมาณเพิ่มเติมจากองค์กรอื่นให้มากขึ้น บุคลากรควรมีประสบการณ์และเข้าใจในระเบียบว่าด้วยการเงิน บัญชี พัสดุ และส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการเงินและพัสดุอย่างต่อเนื่อง

สำหรับด้านการประเมินความเสี่ยงด้านการเงิน ในการระบุระดับความเสียหายของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากรiskด้านการเงิน การระบุความถี่ของความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และการจัดลำดับความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยใช้การนับจำนวนที่ปฏิบัติ พบว่า การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ มีความเสี่ยงสูง สำหรับการจัดทำเอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงินโดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติ ได้แก่ การจัดทำเอกสารการเงินไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบันมีความเสี่ยงปานกลาง และการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ มีความเสี่ยงปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นผู้สั่งการควรสรรหางบประมาณรองรับภารกิจเร่งด่วนให้กับโรงเรียน และควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ โดยเฉพาะให้มาปฏิบัติงานในโรงเรียน

นอกจากนี้ด้านการประเมินตัวเลือกการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีให้ครอบคลุมชัดเจน มีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนให้รับทราบในการใช้เงิน ส่วนการควบคุมความเสี่ยง ควรสรรหาบุคคลที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการจัดทำเอกสารการเงิน และเข้าใจในระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน มาปฏิบัติหน้าที่ตรงนี้ พร้อมกับจัดให้บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนเข้ารับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติด้านการเงินบัญชี พัสดุ สำหรับการคงไว้ซึ่งความเสี่ยง ในกรณีที่ความเสียหายไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงและควบคุมได้ โรงเรียนต้องยอมรับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นและจัดการได้ โดยโรงเรียนตัดสินใจที่จะชดเชยความสูญเสีย

เหล่านี้จากงบประมาณที่มีอยู่ และการถ่ายโอนความเสี่ยง พบว่า เมื่อโอกาสของความเสี่ยงมีสูง ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือควบคุมได้ ต้องถ่ายโอนความเสี่ยงไปสู่บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น สำหรับข้อเสนอแนะ ควรหยุดหรือลดการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ควรมีการดำเนินการควบคุมภายในอย่างเป็นระบบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนควรมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ เข้าใจในระเบียบปฏิบัติและเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาด้านการเงินอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นด้านการติดตามผล วิธีการกำกับติดตามผลการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน พบว่า มีการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบด้านการเงิน บัญชี พัสดุ มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการรวมทั้งการประเมินผล พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมตัวบุคลากรที่ทำงานการเงิน บัญชี พัสดุ แต่ยังมีปัญหาที่พบ คือ เจ้าหน้าที่ขาดการติดตามตรวจสอบตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับข้อเสนอแนะ ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนควรมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานด้านการเงินอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาการเงินภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของ โรงเรียน บ้านแม่हनหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการระบุความเสี่ยงด้านการเงิน การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน การประเมินความเสี่ยงด้านการเงิน การประเมินตัวเลือก และการติดตามผล ดังที่ได้นำมาอภิปรายผลไว้ดังนี้

การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ด้านการระบุความเสี่ยงด้านการเงิน ผลการศึกษา พบว่า ความเสี่ยงด้านการเงินอันดับแรก คือ มีการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งให้โรงเรียนรีบดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อสนองนโยบายใหม่ๆ การจัดงานเลี้ยงตาม โอกาสสำคัญทั้งในโรงเรียนและนอกสถานที่ การก่อสร้างอาคารสถานที่ และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ซึ่งตรงกับที่ นวพรรณ สิงห์ปี (2546) ซึ่งได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 พบว่า ด้านการควบคุมและการตรวจสอบปัญหาที่พบ คือ การใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ ทั้งนี้ยังคล้ายกันกับของ วินัย เวียงลอ (2552) ที่ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่แฮเหนือในด้านระบุความเสี่ยงด้านการเงิน พบว่า การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภารกิจเกิดจากกิจกรรมเร่งด่วนของการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือกิจกรรมใหม่ของชุมชนที่โรงเรียนเข้าร่วม

กิจกรรม และงานจัดเลี้ยงต่าง ๆ ที่เกิดจากวัฒนธรรมองค์กร และจากผลการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่า การใช้จ่ายของโรงเรียนบ้านแม่हनหลวงยังไม่เป็นไปตามแผนและโครงการนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในแต่ละรอบของปีการศึกษาทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งจะได้รับคำสั่งเร่งด่วนมาจากทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ทางโรงเรียนเร่งรัดในการจัดกิจกรรมหรือดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายใหม่ที่ออกมาโดยที่ทางโรงเรียนไม่มีแผนการใช้จ่ายรองรับสำรองไว้ในแผนปฏิบัติการ เช่น กิจกรรม/โครงการจุดเน้น กิจกรรมการจัดค่ายคุณธรรม กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ เป็นต้น โรงเรียนจึงต้องมีการปรับและโยกงบประมาณจากโครงการอื่นที่มีแต่ยังไม่ได้ใช้เงินมาดำเนินการตรงนี้แทน จึงส่งผลให้บางโครงการยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนั้น ในการจัดงานเลี้ยงตามโอกาสสำคัญทั้งในและนอกสถานที่ ส่วนใหญ่แล้วเกิดจากวัฒนธรรมขององค์กรที่ตั้งขึ้นมาก่อน โดยพบเหมือนกันเกือบทุกโรงเรียนที่จะต้องมีการเลี้ยงไม่ว่าจะเป็นเลี้ยงต้อนรับครูที่มารับตำแหน่งใหม่ ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนอื่น หรือการได้รับการเลื่อนตำแหน่ง และแม้กระทั่งการที่โรงเรียนได้รับรางวัลที่สำคัญ ซึ่งกำหนดแน่นอนไม่ได้ว่าในแต่ละปีจะเกิดขึ้นกี่ครั้ง ซึ่งตรงนี้ก็ต้องการหาเงินมาใช้จ่ายโดยที่ไม่มีเงินจำนวนมากเท่าที่ควร และในส่วนของอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนนั้น เนื่องจากอาคารสถานที่และอาคารประกอบอื่นของทางโรงเรียนยังขาดแคลนและมีไม่เพียงพอ จึงได้มีการดำเนินการก่อสร้างเพิ่มขึ้น ซึ่งบางครั้งขาดการวางแผนให้รัดกุมในการก่อสร้างและมีการใช้จ่ายเงินเกินงบประมาณที่ตั้งไว้ จึงเป็นเหตุให้ต้องยืมเงินงบประมาณจากส่วนอื่น ซึ่งแท้จริงแล้วจะต้องมีการตั้งงบประมาณไว้ให้มากกว่านี้ เพราะปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ราคาวัสดุก่อสร้าง ค่าแรงงาน และค่าขนส่งเพิ่มขึ้น และในส่วนของ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ที่ชุมชนได้ริเริ่มดำเนินการและได้เชิญโรงเรียนเข้าร่วม เช่น กีฬาต่อต้านยาเสพติด งานแสดงวัฒนธรรมชนเผ่า ซึ่งทางโรงเรียนก็ไม่ได้มีแผนรองรับการใช้จ่ายตรงนี้มาก่อนเช่นกัน ต้องโยกเงินจากส่วนอื่นมาดำเนินการแทน สำหรับข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดสรรงบประมาณรายหัวของนักเรียนเพิ่มขึ้น และในการจัดสรรงบประมาณลงสู่แผนปฏิบัติการประจำปีต่อไป ควรมีการจัดสรรงบประมาณลงสู่ในส่วนที่เป็นงบฉุกเฉินให้เพิ่มมากขึ้น และโรงเรียนควรมีวิธีการสรรหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นเพื่อให้มีงบประมาณสำรองใช้จ่ายในภารกิจต่าง ๆ

สำหรับความเสี่ยงด้านการเงินอันดับที่ 2 คือ การจัดทำเอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงิน โดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติ ได้แก่ การจัดทำเอกสารการเงินไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน การเบิกเงินผิดประเภท การเบิกจ่ายเงินไม่ตรงตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด การอนุมัติให้ดำเนินการในเรื่องที่ไม่มีระเบียบรองรับ การแก้ไขสาระสำคัญใช้วิธีการลบบัญชีนำยาลบคำผิดแล้ว

เขียนทับ ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับที่ ธเนศร์ กลิ่นมิ่ง (2537) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัญหาสำคัญต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาด้านการเบิกเงินคือ การกรอกรายการในใบเบิกเงินต่างๆ ไม่ถูกต้อง โรงเรียนไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการจ่ายเงิน การลงรายการในสมุดเงินสดและทะเบียนต่าง ๆ ไม่เป็นปัจจุบัน และมีการชุลบัดเงิน และในทำนองเดียวกันนี้ที่ นวพรรณ สิงห์ปี (2546) ซึ่งได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการเงินและการบัญชี ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 พบว่า ด้านการจ่ายเงินมีปัญหามากที่สุดคือ ครู- อาจารย์ไม่เข้าใจระเบียบการทำหลักฐานการเบิก การจ่ายเงิน และจากผลการศึกษาของทางโรงเรียนบ้านแม่หวานหลวง ที่พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงิน โดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจุดอ่อนในส่วนของบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการเงินซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นข้าราชการครูที่เพิ่งมาบรรจุใหม่ ยังขาดประสบการณ์ในการทำงานการเงินประกอบกับสภาพบริบทของโรงเรียนที่อยู่บนพื้นที่สูง ห่างไกลและทุรกันดาร ครูที่มาอยู่บางคนได้รับงานการเงิน-บัญชีไม่เกิน 2 ปีก็ย้ายไปโรงเรียนอื่นทำให้งานการเงินไม่ต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน สำหรับข้อเสนอแนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดการอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบและแนวทางการปฏิบัติด้านการเงิน-บัญชีและพัสดุอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และควรจัดทำหนังสือระเบียบการทางด้านการเงินแจกให้แก่โรงเรียนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้เก็บไว้ศึกษา นอกจากนั้นในกรณีที่ไม่มีจัดการอบรม ผู้บริหาร โรงเรียนควรทำหนังสือเชิญเจ้าหน้าที่จากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่โรงเรียน โดยตรง ซึ่งใกล้เคียงกันกับที่ สกฤต ศิลปะนิลมาลัย (2535) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรจัดเอกสารเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติใหม่ ๆ จุลสารแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการเงินและบัญชีให้ทุกโรงเรียนทราบเป็นระยะ และจัดให้มีการประชุมอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีให้ถูกต้อง

นอกจากนั้นความเสี่ยงด้านการเงินอันดับที่ 3 คือ การจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ได้แก่ จัดซื้อพัสดุที่มีคุณภาพต่ำกว่าข้อกำหนด จัดจ้างในราคาแพง จัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องครบถ้วน จ่ายภาษีอากรล่าช้า เบิกจ่ายพัสดุเกินจำเป็น จัดซื้อไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ขออนุมัติหลังจากดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เจ้าหน้าที่เข้ามาปฏิบัติงานในหน้าที่ตรงนี้ใหม่แทนคนเก่าที่ย้ายไป อาจยังขาดความรู้ในระเบียบปฏิบัติและไม่เคย

ได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานพัสดุมาก่อน ในการทำจัดซื้อก็พบกับปัญหาตรงที่ต้องทำกับ
 ผู้ขายที่มีจำนวนน้อยรายไม่สามารถเลือกได้เนื่องจากความห่างไกลจากตัวเมืองทำให้ได้วัสดุที่
 ค่อนข้างแพงและไม่ค่อยมีคุณภาพเท่าที่ควร ในส่วนการจัดจ้างมีข้อจำกัดตรงที่ว่า การขนส่งและ
 การเดินทางค่อนข้างลำบาก การจ้างงานทุกอย่างจึงต้องคิดในราคาที่แพงขึ้นกว่าทั่วไป ซึ่งเป็นไป
 ในทำนองเดียวกันกับที่ ชัชวาลย์ ทองจันทร์ (2538) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุ
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า
 งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาพัสดุ มีการเบิกจ่ายพัสดุมากเกินไปในการใช้งาน
 ที่เก็บพัสดุลับแคบไม่พอเก็บ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านพัสดุ
 ขาดการจัดระบบการเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับงานพัสดุ สำหรับข้อเสนอแนะบุคลากรควรมีการพัฒนา
 ตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการจัดซื้อ-จัดจ้างให้มากขึ้น ควรเข้ารับการอบรมตามที่มีโอกาส
 ควรมีการร่วมมือเพื่อปรึกษากันเพื่อคัดเลือกผู้ขายที่ดีที่สุดทั้งเรื่องราคาและคุณภาพ และส่วนงาน
 จัดจ้างควรหาคนในท้องถิ่นมาปฏิบัติงานซึ่งก็อาจทำให้ค่าจ้างอาจถูกลง

ส่วนด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน พบว่า สาเหตุของความเสี่ยงด้านการเงิน
 ที่เกิดจากปัจจัยภายใน เกิดจากบุคลากรภายในโรงเรียนขาดประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจใน
 ระเบียบและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำการเงิน บัญชี พัสดุ ขาดความละเอียดรอบคอบ
 หัวหน้าฝ่ายงานขาดความเข้าใจในการตรวจสอบเรื่องอนุมัติ การเบิกจ่ายเงินผิดประเภทรายจ่าย
 อีกทั้งปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นภายในโรงเรียน ทำให้บุคลากรที่รับผิดชอบในส่วนงานการเงินมีเวลาใน
 การพัฒนางานตรงนี้น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของจำนวนของบุคลากรที่มีน้อยไม่สามารถ
 เลือกคนที่มีประสบการณ์มาทำงานได้ ประกอบกับ ภาระงานของครูที่มีเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันทำ
 ให้เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาในการพัฒนางานหรือศึกษาระเบียบปฏิบัติต่างๆ นอกจากนี้บุคลากรยังขาด
 การเข้ารับการอบรมเรื่องงานการเงิน-บัญชีและพัสดุ ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่แทบจะไม่ค่อยมี
 การจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับ ชเนศร์ กลิ่นมิ่ง (2537) ที่ได้
 ศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัญหาทั่ว ๆ ไปคือ ปัญหาไม่สามารถเลือกครูอาจารย์ ที่มี
 คุณสมบัติเหมาะสมเป็นเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี และปัญหาผู้ปฏิบัติงานไม่มีเวลาเนื่องจากมีงาน
 ด้านการสอนและงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบ และคล้ายกันนี้ เขียวเรศ สังฆอนันต์ (2541) ได้ศึกษาการ
 ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงราย
 พบว่า ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน้าที่มีไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่เป็นครูปฏิบัติการสอน
 ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มาทำหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนต้องรับผิดชอบสอนมาก และงาน
 ด้านอื่นๆ ด้วยคาบว่างที่มีอยู่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจใน

งานที่ปฏิบัติ สำหรับข้อเสนอแนะ ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้
 ในงานการเงิน บัญชี พัสดุโดยตรงเพื่อมาปฏิบัติงานในโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนควรมี
 ส่วนช่วยในการแนะนำในการทำงานด้านการเงินให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม
 จากวิทยากรที่มีความรู้ด้านการเงินเพื่อนำมาปฏิบัติให้ถูกต้อง ซึ่งคล้ายแนวเดียวกันกับ เขาวเรศ
 สังฆอนันต์ (2541) ที่ได้ศึกษา การปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
 กรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงราย ที่ได้มีการเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนางาน โดยการคัดเลือก
 ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาทำงานด้านนี้เพิ่ม และควรมีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาให้
 การอบรมแก่เจ้าหน้าที่ และผู้ตรวจสอบให้มีความรู้ความเข้าใจในงานอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้
 ผู้บริหารควรสร้างจิตสำนึกให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักในความสำคัญของหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ตลอดจน
 ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น สำหรับสาเหตุของความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดจาก
 ปัจจัยภายนอก พบว่า เกิดจากการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้โรงเรียนรับดำเนินการ
 กิจกรรมเร่งด่วน การที่ชุมชนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น การเพิ่มขึ้นของราคาวัสดุอุปกรณ์ซึ่งต้อง
 จ่ายเงินมากขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของระเบียบปฏิบัติที่ว่าด้วยงานการเงิน บัญชี พัสดุที่เป็น
 แบบใหม่ซึ่งบางครั้งทำให้การทำงานอาจมีโอกาสมิผิดพลาดได้ สำหรับข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดทำ
 แผนปฏิบัติการประจำปีให้มีความชัดเจนครอบคลุม และควรมีการวางแผนในการทำงานให้รัดกุม
 โดยดูโอกาสของความเสี่ยงด้านการเงินที่อาจเกิดขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมใน
 การแก้ไขปัญหาเพื่อจะได้ช่วยกันดูแลและลดความเสี่ยงด้านการเงินให้น้อยลงและบุคลากรควรมี
 การทุ่มเทเอาใจใส่ในการทำงาน หมั่นศึกษาวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเงินที่ถูกต้อง
 อยู่เสมอ นอกจากนี้ผลกระทบของความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดขึ้น พบว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน
 ก่อให้เกิดการสูญเสียงบประมาณ เกิดความล่าช้า สูญเสียเวลา เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน
 นอกจากนี้ในการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ มีผลทำให้บางโครงการต้องลดกิจกรรม
 ลงไปและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ในส่วนของพัสดุ มีการสูญเสียพัสดุมากเกินจำเป็น
 สำหรับข้อเสนอแนะ บุคลากรทุกคนควรได้รับรู้สภาพปัญหา รวมถึงผลกระทบที่โรงเรียนได้รับ
 โดยควรมีการประชุมงานกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

สำหรับด้านการประเมินความเสี่ยงด้านการเงิน ในการระบุระดับความเสียหายของ
 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากรiskด้านการเงิน การระบุความถี่ของความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดขึ้น
 ในโรงเรียน และการจัดลำดับความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดขึ้นในโรงเรียน พบว่า มีการใช้การนับ
 จำนวนครั้งที่ปฏิบัติ การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ มีความเสี่ยงสูง ส่วนการจัดทำ
 เอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงินโดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติ มีความเสี่ยงปานกลาง
 และการจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ มีความเสี่ยงปานกลางซึ่งตรงกับที่

เจริญ เกษภูววัลย์ (2546, หน้า 70-80) ได้กล่าวว่า ในการประเมินความเสี่ยงให้สามารถเห็นภาพชัดเจน จึงควรต้องใช้ความพยายามประเมินแปรผลออกมาในเชิงรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ โดยทั่วไปอาจวัดผลได้ 2 รูปแบบ คือ 1. วัดเป็นจำนวน 2. หรือวัดเป็นเวลา และการจัดลำดับความเสี่ยง เมื่อวัดผลออกมาได้ว่าความเสี่ยงที่มีอยู่เป็นเงินหรือเป็นหน่วย จำนวนเท่าใดหรือคิดเป็นหน่วยเวลาเท่าใด ก็นำมาจัดลำดับความเสี่ยง ซึ่งอาจกำหนดระดับความเสี่ยงทำนองนี้ A = ความเสี่ยงสูง (High) B = ความเสี่ยงปานกลาง (Medium) C = ความเสี่ยงต่ำ (Low) นอกจากนี้ไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส (254, หน้า 8-12) ได้กล่าวว่า การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ขั้นตอนนี้เน้นการประเมินโอกาสและผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปการประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย 2 มิติ ดังนี้ 1. โอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) เหตุการณ์มีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด 2. ผลกระทบ (Impact) หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นองค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด และจากผลการศึกษาที่พบว่า การใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือ โครงการ มีความเสี่ยงสูง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า เป็นความเสี่ยงที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดการสูญเสียด้านงบประมาณเป็นจำนวนมาก และเป็นความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่วนการจัดทำเอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงิน โดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติ มีความเสี่ยงปานกลางและการจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ มีความเสี่ยงปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่าความเสี่ยงเหล่านี้มีการเกิดขึ้นไม่บ่อยบ่อยครั้ง เมื่อเกิดขึ้นจะมีการสูญเสียงบประมาณที่น้อยกว่า และส่วนใหญ่จะเป็นงานด้านเอกสาร ซึ่งยังพอที่จะสามารถแก้ไขให้ถูกต้องตามระเบียบได้ ซึ่งคล้ายกันกับที่ ดวงเดือน กุลดี (2547) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานการเงินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดเชียงราย ในทุกด้านคือ การจัดทำหลักฐานทางการเงินและบัญชี การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การควบคุมและตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการเงินควรร่วมกันประชุม ปรึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไข พร้อมทั้งช่วยกันหางบประมาณเพื่อรองรับกิจการเร่งด่วน นอกจากนี้บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนควรมีความตระหนักและช่วยกันป้องกันความเสี่ยงด้านการเงินเพื่อให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับที่ อัมพวัน ศรีวรรณยศ (2541) ซึ่งได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองเชียงราย ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงให้กับคณะครู เรื่องการบริหารงานการเงินภายใน โรงเรียนให้คณะครูมีส่วนร่วมและเข้าใจตรงกับเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นคล้ายกันนี้ ขจรศักดิ์ ควรคิด (2540) ได้ศึกษา สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ได้เสนอแนะ

ว่า ควรจัดสรรอัตราบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานด้านการเงิน พัสดุ โดยเฉพาะจัดอบรมให้ความรู้แก่ครู ผู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดสรรงบประมาณให้รวดเร็ว

นอกจากนี้ด้านการประเมินตัวเลือกการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน โรงเรียนมีการใช้วิธีการบริหารความเสี่ยง ซึ่งได้แก่ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง การคงไว้ซึ่งความเสี่ยง และการถ่ายโอนความเสี่ยง ทั้งนี้ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550, หน้า 20-37) ได้กล่าวไว้ว่า หลังจากที่ได้มีการระบุและวัดโอกาสของความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นแล้ว ผู้บริหารต้องตัดสินใจว่าจะได้รับความเสี่ยงที่มาพร้อมกับความสูญเสียได้อย่างไร ซึ่งมีวิธีการหรือเทคนิคในการรับมือความเสี่ยงที่สำคัญอยู่ 4 แบบ ได้แก่การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง การคงไว้ซึ่งความเสี่ยง และการถ่ายโอนความเสี่ยงและคล้ายกันนี้ นฤมล สะอาด โฉม (2549, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์เพื่อวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง ซึ่งทีมงานบริหารความเสี่ยงสามารถพิจารณา 4 ทางเลือกหลัก คือ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การรับความเสี่ยงไว้เอง การควบคุมความสูญเสีย การถ่ายโอนความเสี่ยง โดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับภายใต้ทางเลือกต่างๆ และจากผลการศึกษาในด้านการประเมินตัวเลือกการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน พบว่า โรงเรียนมีการเสนอแนะ เกี่ยวกับวิธีการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงด้านการเงิน ดังนี้ โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีให้ครอบคลุมชัดเจน มีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนให้รับทราบในการใช้เงินและควรหยุดหรือลดการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความเสี่ยงเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการก่อเกิดปัญหาด้านการเงินที่จะตามมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่นว่า การจัดงานเลี้ยงในโอกาสต่างๆที่ไม่จำเป็น การดำเนินกิจกรรมที่ไม่มีรองรับในแผนซึ่งอาจเป็นงานเร่งด่วนที่โรงเรียนต้องสูญเสียเงินงบประมาณจากส่วนอื่นเพื่อโยกเงินเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งถ้าสามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ก็จะทำให้ความเสี่ยงมีโอกาสลดลง ส่วนการควบคุมความเสี่ยง โรงเรียนได้มีการเสนอแนะ เกี่ยวกับวิธีการควบคุมความเสี่ยงไว้ดังนี้ ควรสรรหาบุคคลที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการจัดทำเอกสารการเงิน และเข้าใจในระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน มาปฏิบัติหน้าที่ตรงนี้ พร้อมกับจัดให้บุคลากรภายใน โรงเรียนทุกคนเข้ารับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติด้านการเงินบัญชี พัสดุ ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า มีการจัดทำเอกสารทางการเงิน-บัญชี พัสดุ ที่ยังไม่ค่อยถูกต้องและเป็นปัจจุบันตามระเบียบการของทางราชการที่อาจทำให้เกิดผลเสียต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนดังนั้นจะต้องมีการควบคุมความเสี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นเพิ่มหรือเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด โดยเฉพาะในการจัดทำเอกสารการเงินและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณทุกประเภทที่ต้องถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ สำหรับการคงไว้ซึ่งความเสี่ยง โรงเรียนได้มีการเสนอแนะ เกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งความเสี่ยง ไว้ดังนี้บางครั้ง โรงเรียนอาจต้องยอมสูญเสียหรือโรงเรียนต้องยอมรับผลลัพธ์ที่

จะเกิดขึ้นและจัดการกับความเสี่ยงให้ได้โดยโรงเรียนต้องตัดสินใจที่จะชดเชยความเสี่ยงเหล่านั้นจากงบประมาณที่มีอยู่ และควรมีการจัดทำโครงการเพื่อของงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานล่วงหน้าจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน และในการใช้วิธีการนี้อาจเนื่องจากว่า โรงเรียนมีสภาพบริบทเป็นบนคอย อาคารเรียนและอาคารประกอบยังไม่ดีเท่าที่ควร โรงเรียนยังจำเป็นต้องมีการก่อสร้างอาคารสถานที่และปรับปรุงในส่วนที่ทรุดโทรมเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จ แต่ความเสี่ยงงบประมาณตรงนี้ก็ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและโรงเรียนค่อนข้างมาก ความเสี่ยงตรงนี้ก็จึงต้องมีการคงไว้ถึงแม้ว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบด้านการเงินภายในโรงเรียน และการถ่ายโอนความเสี่ยง ได้มีการเสนอแนะ ดังนี้ ควรมีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการมอบหมายงานหรือถ่ายโอนให้บุคคลอื่นหรือกับ โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่มีความพร้อมทั้งทางด้านการเงินและศักยภาพอื่นๆ ดำเนินการแทนซึ่งน่าจะเป็นแนวทางแก้ไขที่ดีที่สุด และในการเลือกใช้วิธีการนี้ อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานบางอย่างมีความเสี่ยงในทางด้านการเงินสูง เช่น การที่บางครั้งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้โรงเรียนเป็นตัวแทนหรือแกนนำในการจัดอบรมหรือการนำเสนอผลงานซึ่งเป็นกิจกรรมเร่งด่วนและต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น โรงเรียนยังขาดความพร้อมในการดำเนินงานด้านอื่นๆอีก ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องหาทางเลือกที่ดีที่สุดโดยการถ่ายโอนความเสี่ยงให้แก่บุคคลหรือองค์กรอื่นรับไปดำเนินงานแทน

นอกจากนั้นด้านการติดตามผล วิธีการกำกับติดตามผลการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินพบว่า มีการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบด้านการเงิน บัญชี พัสดุ โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการรวมทั้งการประเมินผล พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมตัวบุคลากรที่ทำงานการเงิน บัญชี พัสดุ อย่างเป็นทางการ แต่ยังมีปัญหาที่พบ คือ เจ้าหน้าที่ขาดการติดตามตรวจสอบตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการเงิน และหน่วยตรวจสอบภายในก็มีการสุ่มตรวจสอบงานการเงินเพียงปีละ 1 ครั้ง ซึ่งบางปีก็ไม่ได้มาติดตามตรวจสอบเลย ทั้งนี้เพราะสภาพการเดินทางที่ค่อนข้างลำบากและไกล จึงอยากต่อการตรวจสอบ ดังนั้นจึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่เกิดการละเลยในการปฏิบัติงานได้ และในส่วนของผู้บริหารมีภาระหน้าที่ค่อนข้างมาก ต้องไปประชุม อบรม สัมมนา ติดต่อกันต่าง ๆ ให้แก่ทางโรงเรียน จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาที่จะติดตามตรวจสอบงานการเงินได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปในลักษณะทำนองเดียวกัน ชนเศรษฐ์ กลิ่นมิ่ง (2537) ได้ศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้ตรวจสอบการเงินและบัญชี ไม่ได้ตรวจสอบสม่ำเสมอ คล้ายกันนี้ เขียวเรศ

สังฆอนันต์ (2541) ซึ่งได้ศึกษา การปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงราย พบว่า เจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ ปฏิบัติ ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบ ผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ บางคนไม่มีความรู้ ในเรื่องการเงินการบัญชีและไม่เห็นความสำคัญ จึงไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดตามตรวจสอบควรให้ความสำคัญ เกี่ยวกับงานการเงินให้มาก ควรหาเวลาร่วมกันเพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบด้านการเงินอย่าง ต่อเนื่อง โดยควรมีการสอบถามผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน-บัญชี พัสคูล ถึงปัญหาในการปฏิบัติงาน และตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่แล้วบันทึกข้อมูลไว้ ถ้าเกิดข้อผิดพลาดจะได้ดำเนินการ แก้ไขพร้อมกับให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ซึ่งจะทำงานการเงินเป็นปัจจุบันและมี โอกาสเกิดความเสี่ยงน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ไพรัชวอเตอร์เฮาส์เปอร์ส (2547, หน้า 8-12) ได้กล่าวว่า การติดตามการบริหารความเสี่ยงสามารถติดตามได้ 2 ลักษณะคือ การติดตามอย่าง ต่อเนื่องหรือติดตามเป็นรายครั้ง การติดตามอย่างต่อเนื่อง เป็นการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันทั่วถึง และถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ส่วนการติดตามรายครั้ง เป็นการดำเนินการภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจะ ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วหากองค์กรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้องค์กรควรมี การจัดทำรายงานความเสี่ยงเพื่อให้การติดตามการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลและคล้ายกันกับที่ ขจรศักดิ์ วรรณคดี (2540) ได้ศึกษา สภาพการปฏิบัติงานของ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรติดตาม ควบคุมการใช้จ่ายเงิน และในทำนองเดียวกันนี้ ดวงเดือน กุลดี (2547) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดเชียงราย ได้เสนอแนะ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินนั้นมีการดำเนินการ อย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การระบุความเสี่ยงด้านการเงิน การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้าน การเงินการประเมินความเสี่ยงด้านการเงิน การประเมินตัวเลือก และการติดตามผล เมื่อดำเนินการ ไปแล้วจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการเงินที่เกิดขึ้นให้น้อยลง นอกจากนั้นยังทำให้โรงเรียน ได้ค้นพบ ปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการเงินที่เป็นประโยชน์ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางแก้ไขและ ปรับปรุงงานการเงินภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและมีความโปร่งใสได้เป็น อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่हनานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. โรงเรียนควรมีการวางแผนจัดสรรงบประมาณสำรองและหางบประมาณสนับสนุนจากองค์กรอื่นเข้ามาดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่ไม่มีในแผนปฏิบัติการ
2. ถ้ามีการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ ควรมีการประชุมชี้แจง โดยต้องแสดงเหตุผลการใช้เงินให้บุคลากรภายในโรงเรียนได้รับทราบทุกฝ่าย
3. เนื่องจากงานด้านการเงินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนต้องรับทราบระเบียบการปฏิบัติ โดยโรงเรียนสามารถไปขอเจ้าหน้าที่จากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความรู้ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ โดยตรงมาให้ความรู้และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะตามมา
4. บริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การติดตามผลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะความเสี่ยงแบบใหม่เกิดขึ้นได้เสมอ ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนต้องคอยสอดส่องเพื่อจัดการความเสี่ยงภายในโรงเรียน และรู้วิธีการแก้ไขความเสี่ยงได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรขยายการเก็บข้อมูลของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนอื่นในเครือข่ายเดียวกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินต่อไป
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเพิ่มแบบกระบวนการกลุ่ม (โฟกัสกรุ๊ป) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้นอีก
3. ในการศึกษาการครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลด้านการเงินโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มขึ้น
4. ควรทำการประเมินการบริหารความเสี่ยงในด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในอำเภอแม่แจ่มต่อไป